

(Звучить пісня «Аист на крыше», у виконанні С.Ротару)

Учитель. Уже майже 30 років слово «Афганістан» звучить для нас не просто як географічна назва далекої мусульманської країни, а насамперед як синонім людського горя, сьогодення земного пекла. Іншими словами, неоднозначної війни, яка ще довго буде нашою спільною незагоєною раною.

Далекий грудень 1979 року... Далека та чужа країна Афганістан... Безглузда війна... Скільки смертей, скільки горя за 10 років. Проте ця безглуздість не применшує героїзму наших воїнів там, в афганському пеклі. Ніхто та ніщо не має бути забутим, аби не забути - треба пам'ятати, а щоб пам'ятати – треба знати. Будь-яка війна несе смерть, каліцтво, вдягає в жалобу тисячі сердець, материнських сердець. У війни холодні очі, у війни свій рахунок, своя безжальна арифметика.

Учень. Сьогодні ми зібралися, щоб вшанувати пам'ять тих, хто поліг у афганських ущелинах, та поклонитися тим, хто прийшов із війни живим, хоча і з пораненою душею. Молоді люди йшли туди не за орденами і медалями - вони свято вірили, що виконують інтернаціональний обов'язок.

(Звучить пісня «Афганістан», у виконанні М.Муромова)

Учень. Афганістан - це держава, що знаходиться в Південно-Східній Азії, де проживає 17 млн. чоловік, з них 8 млн. – афганці, решта-таджики, туркмени, узбеки, хазарейці.

Учень. До середини 70-х років це була одна з найвідсталіших країн світу. Афганістан - це 70% гірської місцевості з бідною рослинністю, гірський хребет Гіндукуш з висотою гір до 7 - 8 тисяч метрів. 86 тисяч чоловік населення проживають в аулах, у злиднях. 3 млн. чоловік ведуть кочовий спосіб життя. Страшенна бідність, відсутність елементарної медичної допомоги, масова неписьменність серед населення, особливо серед жінок та дітей, висока смертність.

У квітні 1978 року афганський народ піднявся на боротьбу за краще життя, скинув монарха, проголосив Афганістан республікою.

Учень.

У мусульманських країнах нові закони були приречені на провал, бо суперечили нормам ісламу. Новий режим почав репресії проти духовенства, закривалися й руйнувалися мечеті. Племінні та етнічні вожді не визнавали нового уряду. Почали формуватися загони "маджахетів" ("борців за віру"). В країні спалахнула громадянська війна.

(Звучить класична музика)

Учень. Щоб зрозуміти трагізм афганської війни, потрібно хоч трохи знати про її передумови. Розставити усе на свої місця можна лише зараз, коли доступішою стає засекречена інформація.

Каталізатором військового втручання стала Квітнева революція 1978 року. У результаті цього, у грудні, між СРСР і Афганістаном був підписаний договір, за яким Радянський Союз зобов'язувався переозброїти афганську армію.

27 грудня 1979 року були введені десанті частини в Баграм, Кабул та інші великі міста, а згодом вони втяглися у бойові дії по всій території. Присутність чужоземних військ викликали стихійний опір народу. Пік бойових дій припав на 1984-1985 роки. ...

Учениця.

Виростають хлопці, як соколи —
Чорні брови, ясеновий стан.
Тільки ненці туга серце коле.
Бо на світі є Афганістан.
Земле, вмийся чесними сльозами,
Совісте, болить не перестань.
Тисячі дівчат не вийшли заміж,
Бо на світі є Афганістан.

Учень. Вони вірили і думали, що продовжують подвиги й славу батьків і дідів, які виконували такі ж обов'язки в Іспанії, Угорщині, Чехії...

Афган плював їм кулями в обличчя. Брудна підступна війна... За що, за які ідеали, за чию Батьківщину, в ім'я якої мети загинули десятки тисяч юнаків?.. Ті, хто на місцях демобілізували хлопців, виконуючи секретні вказівки, потім казали, що "ми вас туди не направляли".

Учень. Цей час дав країні ціле покоління чоловіків, які твердо знають значення слова «військовий», знають ціну життю і, більше ніж хто-небудь ненавидять війну.

Адже більшість «обмежених контингентів» в Афганістані становила молодь, що потрапила на війну ледве не зі шкільної лави. Але на війні дорослішають швидко...

Учень.

Засинають піски -
Невблаганно, пекучо і сухо,
А у флягах - ні грама, ні краплі води.
І прицільним свинцем
Звідусіль огризуються "духи".
Смерте, руки свої
Одведи, одведи, одведи...

Учень. Офіційно, це не називали війною, а всього лише військовою кампанією. Але ця кампанія тривала майже 10 років і вимагала великих жертв.

Довідка:

У період з 25 грудня 1979 до 15 лютого 1989 року в бойових діях на території Афганістану взяли

участь 620 тис. радянських військовослужбовців.

У боях було втрачено особистого складу :

- вбитими 14 453 чоловік (у тому числі більше 2 тис. офіцерів);

- техніки:

118 літаків, 333 вертольоти, 147 танків, 1 341 бойову броньовану машину;

- було призвано 108 853 чоловіки, на батьківщину повернулося

3 360 чоловік, 280 загинули, 80 потрапили в полон і без ВІСТІ зникли).

Більше 8 тис. поранених стали інвалідами.

Чисельність воїнів-інтернаціоналістів країн СНД, які брали участь у бойових діях в Афганістані

Держава	Кількість чол.	%
Азербайджанська Республіка	3 425	0,5 %
Республіка Вірменія	5 391	0,8 %
Республіка Білорусь	37 062	5,5 %
Грузія	3 369	0,5 %
Республіка Казахстан	37 006	5,5 %
Киргизька Республіка	13 477	2,0 %
Республіка Молдова	7412	1,1 %
Російська Федерація	306 600	45,5 %
Республіка Таджикистан	15 498	2,3 %
Туркменістан	12 129	1,8%
Республіка Узбекистан	72 102	10,7 %
Україна	160 375	23,8 %
Всього брало участь	673 846	

Учениця.

Очі туманить ядуча сльоза,

руки скувала утома.

Палить їй душу афганська гроза —

Син не вернувся додому.

В неї він був ясночолій, як світ,

сонячно так усміхався,

Ще й 20-ти не було йому літ...

Юним на вік і зостався.

Ясеночки! Синочки! Сини!

Колосочки вкраїнського поля,

Скільки вас не вернулось з війни ? Скільки гибіє в неволі?

Учень.

Сивіли від горя батьки і матері, ховаючи своїх дітей, сиротіли діти, вдовами ставали жінки в мирний час.

У скількох сімей у траурному обрамленні збергаються фотографії синів! Одну нагороду заробили вони за проявлену мужність і героїзм – право бути похованим на рідній землі

Учениця.

Ховали інтернаціоналіста,
Блищала глухо цинкова труна
Нестерпно пахло тополним листом
І плач дівочий танув, як струна.
Руда земля розверзлась чорнорото.
Чекає хижо мовчки на своє,
А мати на колінах у болоті обмацує труну:
“Чи ж там він є?”
Стоять, відводять очі в бік солдати
І шепотить сержантик, ледве чуть
“Не велено... Не можна відкривати...
Не велено...”

Уже струмки течуть,
Уже весна така глибока, рання.
Учора вже летіли журавлі
Таке врочисте вийшло поховання:
Школярики стоять, учителі.
А голосок дівочий квилить, квилить,
Соромиться кричати на весь світ...
Кого клясти, кого назвати винним?
І що той світ? Хіба він дасть відповідь?
На хрест сусідній похилився тато,
Похнюпилися братики малі
В селі ховали воїна-солдата,
У мирному українському селі.

(Звучить пісня О.Розенбаума «Черный тюльпан»)

Учень. Летіли в Україну літаки, названі «чорними тюльпанами», з цинковими гробами. Україна втратила близько 4000 молодих хлопців, 6000 стали інвалідами, ще 72 чоловіка залишилися в полоні або пропали безвісті.

Учень. Падали хлопці на чужих землях, а в них на м'яких долонях лінії життя такі довгі та прекрасні... Разом з ними пішло в небуття чиєсь щастя. Разом із ними загинули їхні ненароджені діти. Але вони живуть у пам'яті бойових друзів, продовжують усміхатись зі сторінок солдатських альбомів. Вони вічно живуть у зболених, згорьованих, люблячих, палких материнських серцях.

(Звучить класична музика)

Обелиски

В стороне афганской, ой не близко
От родимой матушки земли

Гордо стали стеллы обелиски
Караулом ратного пути.

Пали здесь безусые ребята,
Выполняя Родины приказ
За афганцев жизнь отдали свято
До конца исполнили приказ.

И сейчас в безмолвных обелисках
Вижу пламя молодых сердец
Что за миг своей короткой жизни
Создали бессмертия венец.

Отцовская печаль

Как тень стоит у обелиска,
И курит, курит без конца,
И голова склонилась низко
На грудь скорбящего отца.
Не видно глаз за дымкой синей,
Угрюм кладбищенский приют
Печаль отцовскую о сыне
Слова сквозь слезы выдают :
-Вот ты погиб в Афганистане ,
Меня и мать осиротил.
Как доживать мы с нею станем,
Скажи, где взять на то нам сил?
Тревожат душу чьи-то внуки,
У нас не бать уже своим,
И нет страшнее этой муки,
Но вслух о ней не говорим.

Учень. Гинули не тільки українські юнаки, а й хлопці з усього Радянського Союзу, що були призвані на службу в Афганістан, гинули й афганці.

Учень.

Афганістан...Страшний за своєю реальністю., гіркий за наслідками, він ніколи не піде в далеке минуле, чорною стрічкою назавжди залишиться в пам'яті воїнів, які побували в цій країні.

Пам'ять про тих, хто загинув в Афганістані смертю хоробрих, священна. Пам'ятати про них - наш обов'язок нащадків.

Учень.

Знову цвітуть білим цвітом
Пишно-зелені сади.
Жаль, що краси неземної

Вже не побачать вони.
Смерть їх безжально забрала,
В землі сховала сирій.
Голови низько схиляєм
Пам'яті їхній святій!

Учень. Адже війна — це інший світ, де час тече по-іншому, де всі цінності виглядають інакше. Там перед кулею всі рівні: і полковник, і рядовий, там було простіше. Там було видно ворога. Там не любили тих, хто вимагав: «Роби, як я сказав», а поважали тих, хто говорив: «Роби, як я».

(Звучить інструментальна музика)

Учень. У жодному календарі день 15 лютого нічим не позначений. Але він особливий. Цього дня закінчилась нарешті війна. Щороку ветерани афганської війни відзначають останній день виведення радянських військ з Афганістану.

Учениця.

Они ушли без громкой славы -
Такой уж, видно их удел
После себя другим оставить
Не каждый что-нибудь успел.

Они свое не долюбили, не докурили.
Не спели песню до конца,
Детей своїх не поженили
Они сейчас бы с нами были,
По ним у нас болят сердца.

(Фрагмент із фільму «9 Рота» Ф.Бондарчука)

Учень. 29 вересня 2005 року на екранах українських кінотеатрів вийшов фільм «9 рота». Першими його подивились ветерани Афганістану в кінотеатрі імені Олександра Довженка.

Фільм розповідає саме про останні дні перебування радянських воїнів на території Афганістану, кілька днів вирішують долю багатьох солдатів.

В основі фільму - реальні події. 9 рота 345-го окремого гвардійського парашутно-десантного полку була легендарною. Вона виконувала операцію «Магістраль». Лише четверо залишилися живими. Покоління воїнів-афганців пройшло кривавими дорогами афганської війни, залишаючи на них життя і біль втрат.

Учень.

Я знаю: повзе десь у горах душман,
У прорізі мушки мене він шукає
Немовби чалма — на вершині туман,
І — постріл, луна не змовкає.
Нагрівся приклад — треба ж так! — від щоки.

Напруживши зір, оглядаю скелі,
Жену я подалі від себе думки,
Звичайно, думки невеселі..
Прокинувсь. Відлуння тієї війни
Стихають, як сполох в кімнаті.
Сини мої дивляться радісні сні,
Не треба їм сні МОЇ знати...

Учениця.

НІХТО не забутий,
На попіл ніхто не згорів...
Солдатські портрети
На вишитих крилах пливуть
І доки є пам'ять людей
І живуть матері,
Доти й сини, що спіткнулись об кулі,
Живуть...

(Звучить інструментальна музика)

Чотири маки

В ту мить завмер у полі вітер,
На обрії згустилася заграва,
Коли у тебе на сорочці, сину,
Чотири маки зацвіли яскраво.

(Звучить класична музика)

Учень. У літопис подвигів воїнів-афганців навічно вписані імена молодих людей нашого району, селища.

У липні 1979 року - після закінчення навчання - Сергія Лантушенка призивають на військову службу до Збройних Сил СРСР. Першим місцем служби призовника став навчальний корпус в Ашхабаді, де молодий солдат за півроку повинен був вивчитись на сержанта.

У 1980 році сержанта Лантушенка Сергія Валентиновича направляють для подальшого проходження служби у місто Кушку: саме у той час до військових дій в Афганістані були залучені радянські війська.

24 грудня рота, у складі якої був Сергій, "прочісувала" гірську ущелину в провінції Фарах завданням якої було забезпечити безперешкодне просування автомобільної колони через ущелину. Душмани задалегіть знали, що "шураві" вийдуть в рейд у долину, де й підготували засідку... Зав'язався бій. Командира відділення розвідроті Сергія Лантушенка було поранено в голову. Бойові побратими доставили товариша до шпиталю, де лікарі прооперували пораненого. Однак ³⁰ грудня 1980 року, не приходячи до пам'яті, Сергій помер від отриманого поранення.

Указом Президії Верховної Ради СРСР за мужність, відвагу та героїзм при виконанні бойового завдання сержанта Лантушенка Сергія Валентиновича нагороджено орденом Червоної Зірки. Посмертно.

Учениця. (Звучить класична музика «Аве, Марія!»)

Вишивала мати синові сорочку.

На весільне святло з вечора до ранку.

І благала долю: «Повернись, синочку,

Повернись, рідненький із Афганістану.

Учениця. (Звучить класична музика)

1 жовтня 1986 року Бородянським РВК Романа Федоренка, жителя с.

Дружня, призивають на військову службу до лав Радянської Армії.

Молодшого сержанта Федоренка направляють для проходження подальшої служби у 70-ту гвардійську окрему мотострілецьку бригаду, яка дислокувалась у місті Кандагар (південний Афганістан).

Романа Федоренка призначають командиром відділення автомобільної роти наливників. Основним завданням автомобілістів було доставлення пального до авіаційних підрозділів, що діяли на території Афганістану. Загинув під час обстрілу колони, яка перевозила цистерни. У машині заклинило двері. Роман не зміг вибратись з авто, яке полетіло у прірву.

Учениця.

20 жовтня 1982 року, жителя с. Жовтнєве Денисенка Петра Михайловича, Бородянським РВК призивають на дійсну військову службу до лав Радянської Армії.

Спершу призовника направляють в навчальний центр, який знаходився в місті Фергані (Узбекистан), де він пройшов курс молодого бійця та здобув військову професію механіка-водія важких бронетанкових машин.

У березні 1983 року Денисенко отримує припис відправлятись до постійного місця служби в 191-й окремий мотострілецький полк, який дислокується в провінції Газні (центральному Афганістану).

Більш як за рік служби в Афганістані Петро став хоробрим, загартованим у боях воїном - брав участь у сімнадцяти бойових операціях, був вірним товаришем, який завжди прийде на допомогу, й вправним стрільцем.

У бою, ведучи прицільний вогонь по ворогу, Петро не зогледівся і ... наступив на протипіхотну міну. Пролунав вибух...

За мужність, стійкість та відвагу, проявлені, у бою, Указом Президії Верховної Ради СРСР від 23.11.1984 року рядового Денисенка Петра Михайловича нагороджено орденом Червоної Зірки. Посмертно.

Учитель. Розповідь про воїнів-афганців, які народились у нашому селищі.

Вихованці нашої школи теж брали участь в афганській кампанії. Це – Гардашевська Світлана, Тимошенко Олексій, Мельник Олександр.

У вирі жорстоких подій несли службу воїни-афганці, які тепер мешкають у нашому селищі:

- Холоденко Олександр,

Пам'ятаймо тих, хто вже ніколи не повернеться, тих, хто не долюбив, у кого так і не здійснилися мрії, хто поліг у боях.

(Учні читають вірші на фоні інструментальної композиції «Одинокий пастух»)

Учень.

Весна крилом, як синій вітер,
Майнула ніжно по броні...
Це був його останній квітень
В чужій, далекій стороні.
І вже нема надії - сина,
Лиш чорна звістка поспіша...
Від смутку згорбилась хатина,
Від болю схлипує душа.
О, як це горе пережити?!
Час незбагнений наш такий
У мирний час дитину вбито,
І рветься серце на шматки.
Ти прихились до нього, небо!
Ти, земле радна обійми,
Та тільки тиснути не треба -
Його ж привезено з війни...
У нього виболене тіло,
На *тілі* рани - як ножі...
Воно так жить тоді хотіло
На тім, на смертнім рубежі!
Землі моєї, *любі* діти,
Чому ж судилося отак?.

Небесні сіяла їм мати квіти
І поле квітами цвіло
Багато, багато, багато
Додому із них не прийшло.
Увічнимо душу їх юну
І їхні пориви ясні
Незабутніми піснями афганської війни.
(Звучить пісня «Скільки их полегло...»)

Учень.

Одним з перших засудив цю війну відомий академік, Нобелівський лауреат Андрій Сахаров, за що був позбавлений всіх державних нагород і висланий в закрите місто Горький.

Учениця.

Була зима і був Афган:
Повзли колони через Кушку,

А за дувалом дідуган
Затис гвинтівку — брав на мушку.
Йому, старому, все одно,
Хто їх послав сюди вмирати.
І десь чекає сина мати —
Їй стріти сина не дано.
Він плавно натиснув курок
І... пишуть телеграму строгу:
Упав — обличчям на дорогу
Її кровиночка — синок.
Даремна то була війна,
Даремні ваші жертви були:
Ті, хто послав вас, — їх нема,
А інші — вже давно забули...

Учень.

Не відболить це горе, не відплачеться і не відпечалиться на нашій землі,
допоки житимуть батьки, брати і сестри, вдови й діти підступно
вигублених у горах і долах Афганістану синів України. Ще довго
ятритимуть душі прийдешніх поколінь ядучі запитання: в ім'я чого
загинули й ставали каліками тисячі й тисячі юних співвітчизників у
далекому Афгані?

Учениця.

Человек склонился над водой
И увидел вдруг, что он седой,
Человеку было 20 лет.
Над лесным ручьем он дал обет:
Беспощадно, яростно казнить
Тех убийц, что рвутся на Восток.
Кто его посмеет обвинить,
Если будет он в бою жесток?

Учень.

Давайте послушаємо уривки з листів воїнів-афганців:
Бобров Євген Петрович.

Учениця.

«Зараз стоїмо у місті Комиші. Уночі службу несемо, а вдень наш взвод
споруджує для себе басейн. Води тут багато, тільки пити страшно,
потрібно кип'ятити, однієї дизентерії десять видів. Мамо, все цвіте, трава,
як у нас — зелена, а які тут маки! Я пошлю тобі.

Ночами, коли стою на посту, згадую свій будинок, край свій...».

Йому залишалося жити ледве довше місяця.

Учень . Грядущкін Сергій Анатолійович.

Учень. «Мамо, не треба дарма лити сльози і оплакувати мене, адже я не навічно пішов служити, а всього лише на 2 роки, даремно не хвилюйся за мене і я обов'язково прийду. Міцно цілую, ваш син Сергій».

Учень. Лист був написаний 14 березня 1981 року. А наступного дня він загинув.

Учень. Милованов Сергій Олександрович.

Учениця.

«Привіт з Афганістану! Здрастуй, мамо! З гарячим привітом до тебе Сергій. Лист твій одержав, за який велике спасибі. Напишу трохи про себе: я живий, здоровий. Служба йде нормально, ще трішки і прийду додому, тож картоплю й на мене саджайте. Мамо, одним словом, все добре. За мене не хвилюйся. Бережи своє здоров'я для онучат, адже їх у тебе стільки буде! Погода тут нормальна, багато зелені, я вже встиг засмагнути, удома так жодного разу не загорав. Удень сонце жарить, а вночі прохолодно буває. От, мабуть, і все, що я ХОТІВ написати. Мамо, передавай великий привіт всім, кого я знаю, і хто мене пам'ятає. До побачення. Чекаю відповіді. Сергій. Мамо, ще раз прошу, за мене не хвилюйся, незабаром побачимось».

Учень. Якою любов'ю й ніжністю наповнений лист, турботою не про себе, а про маму. У листі солдата, що перебуває в центрі воєнних дій, немає ні скарг, ні докорів, ні жалю, а є лише безмежна любов і турбота про близьку людину. Це відчувається в кожному слові листа. Звертання «мамо» повторюється багато разів, звучить, як молитва, як приховане прохання про допомогу, можливо, тому від листа Сергія щимить так серце.

Учень .

Я приду, мама, только верь.

Я вернусь, и радостный и взрослый.

Как там яшень мой?

Он теперь

Стал, наверно, как братишка рослый?

Скоро, скоро я приду в наш дом,

Древний, как история планеты.

Он любой мне мелочью знаком,

Мне известны все его секреты.

Вже не дійти до рідних берегів.

Ридали друзі, впавши на коліна,

Він помирав серед чужих пісків,

І разом з ним вмирала Україна.

А вдалині сірів чужий кишлак,

І БТР димів опісля бою.

Погасло сонце у його очах,

Аж гори похитнулися від болю.

В оселю рідну — цинкова труна
Страшенна кара, за яку провину?
І божеволіла матуся молода,
А разом з нею — Україна.

Учениця.

Материнский охрипший беззвучный вой,
Залп прощальный и красный шелк.
Этот мальчик погиб, выполняя свой,
Интернациональный долг.
Что он думал, в атаку ту поднявшись,
Перед тем, как упал и умолк?
Тьме отдать ненадлежащую в общем-то жизнь—
Интернациональный долг!
Мы не раз освобождали народы из тьмы,
За полком посылая полк.
Пол-Европы засеять своими костями —
Интернациональный долг!
О, страдания чаша! А сколько чаш
Мы испили? Мы в этом толк
Понимаем. Наверное - это наш
Интернациональный долг...

Учень. На знак вшанування світлої пам'яті тих, хто віддав своє життя,
увійшовши в безсмертя, схилимо голови і вшануємо їх хвилиною
мовчання.

(Хронометр відбиває хвилину).

Учень.

Поставте скибку хліба на стакан
І голову схиліть в скорботі вічній
За тих, кого убив Афганістан,
Чиї він душі ранив і скалічив.

Учениця.

Пам'ять про тих, хто не повернувся з бою, не тільки частина нашого
світогляду, нашої духовної культури. Подвиги героїв увічнено в
меморіальних знаках. В Україні іменами воїнів-афганців названі 30 шкіл,
158 вулиць і майданів.

(Звучить класична музика)

Учень. Ідуть дні, біжать роки, летять сторіччя. Як виміряти рух часу, куди
біжить він? Філософи говорять, що час згорає в зірках. Значить час — це
сонячний промінь, спрямований на землю.

Учениця . Мільйони років шумить, вирує, хвилюється життя під сонцем. І два тисячоліття нашої ери — не більш, ніж штрих на полотні вічності.

Учень. Шановні земляки-афганці ! Над вашими головами свистіли кулі. Кожна хвилина вашого життя могла стати останньою. Але вам випало щастя вижити і повернутись до рідної домівки. Нехай ніколи не зазнають війни ваші сини. Не побачать на тлі чорного неба траси від кулеметних черг. Не схилять скорботно голови біля «чорного тюльпана». Живіть в мирі та злагоді. Бо ми живемо й за тих, хто поліг в Афганістані, в його ущелинах, хто прикутий до інвалідного візка. Бо ми перед ними в боргу.

Учень.

Ту дорогу, з якої вертають не всі,
Подолав я, дістався додому,
Та про те, чого смуток обсів,
Не розкажу, пробачте, нікому.
Обмину у розмові гарячу добу,
Загалом розповім, як пішов я.
Так, між іншим, згадаю про місто Кабул
(Кожна згадка — окроплена кров'ю).
Прокидаюся з чорного сну,
Що ніяк не вткає із хати.
Видно, дорогу ту крізь війну
Вже довік у я буду долати..

Учень. Все минеться: страждання, муки, кров, голод і смерть. Ми зникнемо, а от зірки залишаться, коли й тіні наших тіл і справ не залишаться на землі. І немає жодної людини, яка б цього не знала.

Стільки років щасливої тиші,
Та вривається голос в ефір,
Що благає, нагадує, кличе:
Захистіть, збережіть, люди мир!
Кожен день, кожен час пам'ятайте,
Скільки жертв нам війна принесла.
Все, що можна, для миру віддайте!
Збережіть для нащадків життя!
(Звучить пісня «Люди, зберегите мир!»)